

Fondation FRANCQUI *Stichting*

Fondation d'Utilité Publique

Stichting van Openbaar Nut

www.francquifoundation.be

FRANCQUI-COLLEN-PRIJS 2020

Persmap

Voor meer informatie:

Annelies Baeten

ab@whyte.be

0494/64.76.23

Inhoud

Het curriculum van de laureaten.....	3
Cédric Blanpain.....	3
Bart Loeyts	4
De Francqui-Stichting en de Francqui-Prijs	5
Het ontstaan van de Francqui-Stichting	5
De Francqui-Prijs	5
Francqui-Prijs 2020: de leden van de jury	6
Francqui-Prijs: de laureaten van de voorbije 10 jaar	8

Het curriculum van de laureaten

Cédric Blanpain

Cédric Blanpain werd op 6 september 1970 geboren in Ukkel. Voor zijn secundair onderwijs trok hij naar het Collège Saint-Hubert in Watermaal-Bosvoorde. Cédric Blanpain is getrouwd met Florence Abramowicz, doctor in de geneeskunde en specialist in gynaecologie. Zij hebben twee prachtkinderen: Maxime (15 jaar) en Charly (13 jaar).

In 1987 begon Cédric Blanpain aan zijn studies geneeskunde. Reeds tijdens deze studies ervaarde hij een passie voor medische wetenschappen. Hij werkte meerdere onderzoeksstages af. Hij ontmoette prof. Bauwens en prof. Vassart, laureaat van de Francqui-Prijs 1993, die een uitgesproken invloed zouden hebben op zijn opleiding en zijn wetenschappelijke keuzes. In 1995 studeerde hij met de grootste onderscheiding af als doctor in de geneeskunde aan de Université Libre de Bruxelles (ULB). Van 1995 tot 2002 specialiseerde hij zich in de inwendige geneeskunde. Parallel hiermee doctoreerde hij in de medische wetenschappen als aspirant van het FNRS, en dit in het laboratorium van prof. Parmentier (Francqui-Prijs 1999). Hier bestudeerde hij de wijze waarop de CCR5-liganden de toegang van het aidsvirus belemmeren. Voor zijn werkzaamheden in het kader van deze doctoraatsthesis ontving hij in 2002 de Galenusprijs voor Farmacologie.

Na deze doctoraatsthesis in medische wetenschappen en zijn specialisatie in inwendige geneeskunde besliste Cédric Blanpain om van onderzoeksthema te veranderen en voortaan stamcellen te gaan bestuderen. Om de nodige competenties op dat domein te verwerven, trok hij van 2002 tot 2006 voor een postdoctoraal naar Rockefeller University (New York) om daar te werken in het laboratorium van Elaine Fuchs die wereldwijd faam geniet als specialist in stamcellen van de huid. Met het oog op dit postdocverblijf ontving hij een BAEF-beurs (Belgian American Educational Foundation) en daarna een HFSP0-beurs (Human Science Frontier Program Organization).

In oktober 2006 werd Cédric Blanpain benoemd tot gekwalificeerd FNRS-onderzoeker. Hij creëerde zijn eigen onderzoekslaboratorium aan de Université Libre de Bruxelles dankzij een wetenschappelijk impulsmandaat van het FNRS, een 'career development award' van de Human Frontier Science Program Organisation en een onderzoeksdotatie van de FSER (Fondation Schlumberger voor onderwijs en onderzoek). Zijn onderzoeksgroep hanteert celtraceringmethoden en multidisciplinaire benaderingen met het oog op de identificatie en de karakterisering van stamcellen in diverse weefsels zoals de huid, de borstklier, de prostaat of het hart tijdens de embryonale ontwikkeling, de homeostase en de weefselregenerering. Hij gebruikt dezelfde benaderingen als de ontwikkelingsbiologie en stamcellen met het oog op identificatie van de cellen waarin de kankers ontstaan en de regulerende mechanismen voor de progressie daarvan, de metastatische uitzaaiing en de resistentie aan kankerbestrijdende behandelingen. Cédric Blanpain is sinds 2011 onderzoeker bij het WELBIO (Walloon excellence in life sciences and biotechnology). Hij wordt in 2011 benoemd tot professor en in 2012 tot gewoon hoogleraar. In 2017 wordt hij de directeur van het laboratorium voor stamcellen en kanker. In 2018 richt hij de spin-off Chromacure SA op, waar nieuwe kankerbestrijdende geneesmiddelen worden ontwikkeld.

Cédric Blanpain sleepte al meerder prestigieuze awards in de wacht. Het tijdschrift Nature nam hem op in het lijstje van de tien wetenschappers die in 2012 een verschil maakten. Hij ontving in 2009 de award voor de jonge onderzoeker van EMBO (European Molecular Biology Organization), in 2012 de prijs voor de jonge onderzoeker van ISSCR (internationaal stamcelonderzoek), ook in 2012 de prijs Liliane Bettencourt voor biowetenschappen, in 2015 de vijfjaarlijkse FNRS-prijs Joseph Maisin voor fundamentele biomedische wetenschappen, en in 2019 de prijs voor biomedisch onderzoek van de

Astra-Zeneca Foundation. In 2012 werd hij verkozen tot EMBO-lid en opgenomen in de Académie Royale de Médecine; de Academia Europaea volgde dat voorbeeld in 2015. Cédric Blanpain was laureaat van drie ERC-onderzoeksbeurzen (European Research Council): starting grant (2007-2012), consolidator grant (2013-2019) en advanced grant (2020-2025).

Bart Loeys

Bart Loeys is gewoon hoogleraar cardiogenomics aan het Centrum voor Medische Genetica van de Universiteit Antwerpen / Universitair Ziekenhuis Antwerpen. Hij is gehuwd met Dr. Frederike Carton en trotse vader van vier kinderen: Hannah, Elisabeth, Matthias en Lara.

Hij behaalde diploma als arts aan de Universiteit Gent in 1995 en startte vervolgens een pediatrie-opleiding aan het Universitair Ziekenhuis Gent. Tijdens deze opleiding (1998-2002) combineerde hij klinische en onderzoeksactiviteiten en werkte hij als junior klinisch onderzoeker van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen in het Centrum voor Medische Genetica van de Universiteit Gent. Zijn onderzoeksproject, getiteld "Genotype- en fenotypestudie van erfelijke defecten van de elastische vezel" (promotor: prof. Dr. Anne De Paepe), resulteerde in een doctoraatsdiploma van doctor in de medische wetenschappen (2004).

Deze opleiding gaf hem de sterke basis voor zijn toekomstige wetenschappelijke carrière die gewijd is aan de studie van erfelijke bindweefselaandoeningen. Van 2002 tot 2005 werd hij toegelaten tot het fellowship-programma in de medische genetica van het Johns Hopkins Medical Institute in Baltimore, VS (directeur: prof. Dr. David Valle). Aangezien België op dat moment nog geen officiële erkenning voor klinisch genetici had, was dit bijkomende fellowship van cruciaal belang om bijkomende vaardigheden te ontwikkelen in klinische en laboratoriumaspecten van de genetica. Samen met zijn collega Harry Dietz van de Johns Hopkins University in Baltimore, VS, identificeerde hij een nieuwe aorta-aneurysma aandoening, nu het Loeys-Dietz-syndroom genoemd. Aan het einde van zijn fellowship behaalde hij met succes de certificering voor klinische genetica van de American Board of Medical Genetics.

Sinds 2005, bij zijn terugkeer in België, is hij senior klinisch onderzoeker van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen, aanvankelijk in het Centrum voor Medische Genetica-Gent en sinds december 2010 in het Centrum voor Medische Genetica van het Universitair Ziekenhuis te Antwerpen (Diensthoofd: Prof. Dr. Geert Mortier). In de loop der jaren werd hij een internationaal vermaard expert in de genetische basis van aorta-aneurysma. Hij richtte een nieuwe cardiogenetische kliniek op in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen die nauw samenwerkt met de afdeling cardiologie. De onderzoeksgroep van professor Loeys bestaat momenteel uit vier senior postdocs en tien promovendi. Dit team concentreert zich op de ontrafeling van de genetische en pathofysiologische basis van aorta aneurysmale ziekte met behulp van verschillende ziektemodellen (oa muizen, iPSC-vasculaire gladde spiercellen) als paradigma voor de fundamentele opheldering van de pathogenese van aorta aneurysma's. Hij zette ook een nieuwe onderzoekslijn op die iPSC-cardiomyocyten bestudeert om de moleculaire basis van erfelijke hartritmestoornissen te ontrafelen. Sinds 2016 verdedigden acht doctoraatsstudenten met succes hun doctoraatsproefschrift onder zijn leiding aan de Faculteit Geneeskunde van de Universiteit Antwerpen.

De Francqui-Stichting en de Francqui-Prijs

Het ontstaan van de Francqui-Stichting

De Francqui-Stichting werd bij Koninklijk Besluit van 25 februari 1932 opgericht door de Belgische diplomaat en politicus Emile Francqui en de Amerikaanse mijnningénieur Herbert Hoover, president van de Verenigde Staten van Amerika (1929-33). Tijdens de Eerste Wereldoorlog hadden deze twee heren op vraag van VS-president Woodrow Wilson de noodhulp aan de Belgische bevolking gecoördineerd. Na de oorlog moesten ze overgaan tot de ontmanteling van de hulporganisatie. De nog beschikbare fondsen gingen later naar wetenschappelijke stichtingen (zoals de Francqui-Stichting), om het Belgische wetenschappelijke onderzoek te stimuleren.

De Raad van Bestuur – die vandaag wordt voorgezeten door de heer Herman Van Rompuy, Erevoorzitter van de Europese Raad en minister van Staat – bestaat uit prominente vertegenwoordigers van de academische, juridische, politieke en zakenwereld.

De Francqui-Prijs

De Francqui-Stichting reikt sinds 1933 de Francqui-Prijs uit. Deze belangrijkste Belgische wetenschapsprijs gaat elk jaar naar een Belgische onderzoeker onder de 50 jaar *“die een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de wetenschap en daardoor ook het internationale prestige van België heeft versterkt”*. De Prijs bekroont een onderzoeker wiens wetenschappelijk werk innoverend en origineel is. De Francqui-Prijs geldt dus veeleer als een aanmoediging voor een jonge wetenschapper dan als een bekroning van een loopbaan.

De eerste laureaten waren de historicus Henri Pirenne (Gent) in 1933 en de kosmoloog Georges Lemaître (Leuven) in 1934. Meerdere Francqui-laureaten werden later ook bekroond met belangrijke internationale awards, zelfs de **Nobelprijs**. De jaarlijkse Francqui-Prijs, ter waarde van **250.000 euro**, gaat afwisselend naar de domeinen exacte wetenschappen, humane wetenschappen en biologische en medische wetenschappen.

Genomineerden voor deze prijs worden voorgedragen door ofwel twee leden van een Belgische Koninklijke Academie, ofwel een eerdere laureaat van de prijs. De Raad van Bestuur benoemt op voorstel van de gedelegeerd bestuurder, professor Pierre Van Moerbeke, een prominente wetenschapper tot voorzitter van de jury, en dit nog voor de indiening van de kandidaturen. Deze voorzitter stelt vervolgens een internationale jury samen, afhankelijk van de profielen van de kandidaten. De voorzitter en de andere juryleden mogen op het ogenblik van de voorstelling van de kandidaten en de toewijzing van de prijs geen banden hebben met enige Belgische universiteit of wetenschappelijke instelling. De jury beraadslaagt in Brussel en stelt zijn keuze voor aan de Raad van Bestuur. Deze Raad beslist uiteindelijk over de laureaat van de Francqui-Prijs.

Waarom reikt de Francqui-Stichting op het domein van de biologische en medische wetenschappen vanaf 2020 twee Francqui-Collen-Prijzen uit in plaats van één?

Dankzij het mecenaat van professor Désiré Collen, professor Cardiologie aan de KU Leuven, kan de Stichting overgaan naar twee prijzen:

- De Francqui-Collen-Prijs voor Biomedische Wetenschappen (fundamenteel onderzoek)
- De Francqui-Collen-Prijs voor Biomedische Wetenschappen (klinisch en translationeel onderzoek)

Francqui-Prijs 2020: de leden van de jury

Professor Johannes (Hans) Carolus Clevers, MD - **Chairman**
2013 Breakthrough Prize in Life Sciences
Hubrecht Institute for Developmental Biology and Stem Cell Research
University Medical Center Utrecht,
Princess Máxima Center for Pediatric Oncology,
Utrecht, The Netherlands

Professor Emma Allen-Vercoe, PhD
Canada Research Chair
University of Guelph
College of Biological Science, Department of Molecular and Cellular Biology
Ontario, Canada

Professor Carlos Caldas, MD FMedSci
Professor of Cancer Medicine
Senior Group Leader, Cancer Research UK, Cambridge Institute
Director, Breast Cancer Research Unit,
Cambridge Cancer Centre
University of Cambridge
Cambridge, United Kingdom

Professor Eelco de Koning, MD, PhD
Professor of Diabetology
Leiden University Medical Center,
Leiden, The Netherlands

Professor Yuval Dor, PhD
The Hebrew University of Jerusalem
Israel

Professor Michel D. Ferrari, MD, PhD, FANA, FRCP
Professor of Neurology
Department of Neurology
Leiden University Medical Center
Leiden, The Netherlands

Professor dr. ir. Mike S.M. Jetten
Full Professor and Head of the Department of Microbiology
Radboud University
Nijmegen, The Netherlands

Professor Jürgen Knoblich, PhD
Scientific Director of IMBA - Institute of Molecular Biotechnology
Austrian Academy of Sciences
Vienna, Austria

Professor Charles M. Rice, PhD
Nobel Prize 2020 in Medicine
Maurice R. and Corinne P. Greenberg Professor
Head, Laboratory of Virology and Infectious Disease
The Rockefeller University
New York, USA

Professor Flora van Leeuwen, PhD
Head of division of Epidemiology and Psychosocial Research
Netherlands Cancer Institute
Professor of Cancer Epidemiology
Faculty of Medicine, Vrije Universiteit
Amsterdam, The Netherlands

Professor Pierre Van Moerbeke - **Secretary of the Jury**
Chief Executive of the Francqui Foundation
Francqui Prize 1988

Francqui-Prijs: de laureaten van de voorbije 10 jaar

- **2019**   **Laurens CHERCHYE**
KU Leuven – Humane wetenschappen – Impact van gezinsbeslissingen op het
individuele welzijn
Frederic VERMEULEN
KU Leuven – Humane wetenschappen – Impact van gezinsbeslissingen op het
individuele welzijn
Bram DE ROCK
ULB Bruxelles – Humane wetenschappen – Impact van gezinsbeslissingen op het
individuele welzijn

- **2018 – Frank VERSTRAETE**
UGent – Exacte wetenschappen – Kwantummechanica – Quantum Tensor Networks

- **2017 – Steven LAUREYS**
ULiège – Biologische en Medische wetenschappen – Neurowetenschappen

- **2016 – Barbara BAERT**
KUL – Humane wetenschappen – Kunstwetenschappen – Iconologie

- **2015 – Stefaan VAES**
KUL – Exacte wetenschappen – Wiskunde

- **2014 – Bart LAMBRECHT**
UGent VIB Inflammation Research Group – Pulmonaire en ontstekingsziektes

- **2013 – Olivier DE SCHUTTER**
UCLouvain – Théorie de la gouvernance – Internationaal en Europees Recht – Mensenrechten
Recht in de Europese Unie

- **2012 - Conny Clara Aerts**
KUL-Radboud Universiteit Nijmegen-UHasselt – Exacte wetenschappen – Astronomie &
Astrofysica

- **2011 - Pierre VANDERHAEGHEN**
ULB – Biologische en Medische wetenschappen – Neurowetenschappen

- **2010 - François MANIQUET**
UCL – Humane wetenschappen – Economist